

ÚJ VALLÁS FELÉ.

Szellemi fejlődés cél az embernél s eszköz a test.

Az állatembernél cél a test, az állati én s a szellem csak eszköz.

Íme a nagy különbség.

A ki a Teremtőéletnek él, olyan az, mint a hegedűművész, ki a dal kedvéért tisztán tartja hangszerét.

Így tartja tisztán testét a szellemiségnek élő Ember, hogy fejlődjék *a belátás, a szeretet s akarat*.

Hegedűművész s hegedű egy személyben az Ember. Virtuóz, ki a *belátásnak* és *szeretetnek* dallamát erős *akarattal* játsza önmagán keresztül a teremtés nagy szimfóniájában.

Mily gyönyörű élet!

De önző céljainak s bárgyú előítéleteinek él az állatember s szellemének halvány mécsesét megzavarodott érzékisége kezében tartva, ösztöneinek kielégítése után kutat a bűnök éjjelében, míg ki nem alszik mécsese s maga meg nem romlik s meg nem rontja utódait.

Jaj a csillagnak, mely sok ily parazitát hord hátán.

Ezek a boldogság, az élet gyilkosi.

* E részletet Boér Jenő könyvéből adjuk, melyről más helyen számol be szemlénk egyik munkatársa. Ezt a mutatóváltást nemcsak azért közöljük, hogy a kritikus észrevételeit jobban felülbírálhassa az olvasó, hanem azért is, mert szerző műve érdekes kortörténeti okmány, mely olykor szinte nietzschei hévvel és ragyogással igyekszik megmenteni a hitet a természettudomány és a szociális világnézet ama fegyvereivel szemben, melyek már is félig agyonverték az orthodox és dogmatikus vallásokat.

A szerk.

Bíbortetvekhez hasonlók pedig a hatalom kegyeltjei. Fényesek, szemkápáztatóan délcegek s a mi lelkünknek erkölcsi szennyében láttak napvilágot.

A nép meg olyan, mint a vágóhidra vonszolt nyomorult barom. Fejletlenségének s bűnének szarvánál fogva hurcolja maga után a hatalom hentespribékje.

És vannak olyanok, kik háziebekhez hasonlatosak. Az állam s egyház fizetett szolgálói, ha lelküket nem hevíti a reformálás isteni tüze s csupán nyakukba aggatott abrakostarisznya élethivatásuk. Ilyen a bíró, a pap, katona s tanár, *ha maradi* s a rubrikatöltő aktavitézek szolgálcsoportja.

Ezek a háziebek.

A ragyogó díszteremben pedig arannyal, ezüsttel terített asztal körül, jólakottságtól fényes arccal lakmároznak a lelkiismeretlen gazdagok.

Kívül a kerítésen éhségtől keseredten száraztestű proletár könyörg és fenyeget. Sovány orrukat facsarja a fejedelmi ételek szaga s megkínzott lelkük szeretne pihenni a boldogok örömi közepett. Hej, kínosan nehéz dologtalan dözsölést nézni a dolgozó ínségnek! Aszott ajka bosszút liheg hájas zsarnokára s rá is törne a lakmározókra, ha a törvények szeges sövénye vissza nem tartaná.

Ám hiába rázza bilincseit az álszabadság s tőke láncára vert modern rabszolga. A kerítés erős, szúr a törvénytövis. S mögötte csattogó fogú háziebek ugatnak reá.

Íme ezek a hatalom szolgálói.

Füttyszóra hallgatnak s ha szorgalmas aljassággal, vagy értelmetlenségből, — mert nem tudják mit tesznek, — elúzik a kitagadottakat, jutalmul ételmaradék, néhány jó szó, vállverő simogatás s ha épen nagyon derék kutyatípusok: cingulusként érdemrendet akasztanak nyakukba.

De: jaj szegény farkcsóváltató párájuknak, ha nem követik szolgamódra uruk parancsait. Ha hallgatnak az igazság szavára, oldalbarúgják őket s bizony sintér kezére kerül becsületes bőrük, ha rendületlenek a jónak munkájában.

Bíbortetű, vágóbarom s farkátcsóváló házieb, íme: az állatember hármassymboluma.

Csúfos symbolumok. Megbélyegző élet.

Undorodjatok az ilyen szereptől. Örömtársaim az Életért!

Példát magatoknak Emberről vegyetek.

Életet szolgál pedig a *teremtő* vallásnak tudatos követője.
Nem hatalmi érdeket. Nem megmerevült intézményeket.
Fejlődő életet.

És harsogjon bár ajkán az újító hős életteremtő szózata,
vagy munkálkodjék, — fentartó napszámosként — társadalmi
kereten belül: sohasem rabja külső helyzetének az Ember.

Nem, még ha ínség penészes kenyereén tengeti is éltét s
mint egykoron az Emberfiának, ne légyen bár hová lehajtania
teremtő fejét.

Nemcsak a szombatnak, minden külső korlátnak ura az
Ember, hivatása fenséges tudatában.

Isten vezérli. A lelkiismeret szava.

Nem arra megy, hol abrakos tarisznyát nyújtanak feléje.

Életpályája útját nem a kenyérkereset, — benső céltudata
határozza meg s csak munkaalkalom szemében a külső élet
minden változása.

Így tanít tanulva az Ember.

Kebelében magas célok szítják a lelkesedés lángját: szel-
lemi fejlődés s jövőnek titkos reménye.

Ezeket szolgálja az Ember.

S borítsa testét bíbor, vagy koldusrongy s tartsa bár
kezében a munka pörölyét, hatalom jogarát, vagy a világrefor-
mátor súlyosabb lángpallósát, *célja egy*: a szellem fejlesztése,
együtt működés a Teremtőerővel.

Ilyenek legyetek Örömtársaim az Életért.

Vannak olyanok, kik nappal alusznak s éjjel bűnös
vágyaiknak lidércfényét kergetik, míg el nem sülyednek a lábpan.

Mások elalusszák a hajnalhasadását s beragadt szemekkel
későn ébrednek fel.

Vannak olyanok, kiket felébreszt a felkelő hajnal friss
szellője, de jobban szeretik álmaikat a valóságnál s behunyva
szemeik tovább alszanak.

De vannak olyanok, kik virrasztanak, várják a felkelő új napot.

Ezek közül sokan erő híjában merülnek ki s szemeik
soh'sem látják meg az új fényt.

Mások meglátják azt, ám gyenge szemük káprázni kezd
s bár új féynél, de eltorzult alakokat látnak. Túlhajtott újító
a neve ezeknek.

Ember pedig az, ki virrasztott és nem aludott el, ki látta a felkelő napot a nem káprázott a szeme.

Ilyenek legyetek Örömtársaim az Életért.

Vizei felett a rózsaszínű hullámokkal hömpölygő önámításnak, az Emberöntudat szegekkel kivert pallója vezet a tévelygések zátonyáról át, az öntudatos paradicsom boldog szigetére.

Sokan megindulnak e pallón. De szúr, hasít a szeg s a megkínzott lélek nem bírván szenvedésit, belezuhan erőtlenül az önámítás rózsaszín vizébe.

Ám erős akarattal halad előre az Ember, nem hederítve sebei fájdalmára.

És célhoz ér.

És csakis ő ér célhoz.

Ilyenek legyetek Örömtársaim az Életért.

Teremtőnek diadalútja az élet s győzelmi szekere mellett ösztönök láncával hozzákötve, halad az emberállat, lakója az ösztönélet paradicsomának.

De láncát szakítá az állatember s letérve a diadalmi útról, bűnös kéjelgésnek bozótjában setteng az ördögi kultúra ördögi önzője.

És lánc nélkül, önelhatározásból követi a Teremtőélet diadalkocsiját az öntudatra ébredt Ember s vissza szerzi vallásának »úgy legyen« szavával az elveszített paradicsomkertet.

Ilyenek legyetek Örömtársaim az Életért.

Megrothadott az állatember lelke.

Báránybőrbe bújva garázdálkodik a farkas s az egykoron kivert kufárok visszatelepedve a templom pitvarába, papi talárt öltött magára Sátán.

Farizeus, hazug világot élünk.

Hol legnagyobb a külfény, ott legsötétebb a léleknek árnyéka. Valami gennyed. S erkölcsrothadástól bűzös levegőnkben bűngomba tenyészik s fuldokol a lelki tisztaság.

Új hangulat, új életrhythmus kell hát ismét a földre.

Vallásos hangulat.

E hazug életet tovább örjőngni immár nem lehet s bár jól érzi magát az érzékiség posványában korunknak tévelygője, — új megváltást szomjúhoz már az Ember szíve, lelke.

Nem kívülről jövőt. Tudatos önmegváltást.

S míg holtramagyarázott hagyományhullát *élesztget* s *boncol* az írástudó theologia, — szobatudós félszegújítással meg nem elégedve, — új vallásos életet teremt *hitével* az Ember.

Igaz életet.

Ez álmainak álma.

Álom, mely nem álom. A legszebb ideál.

Ezt szolgáljátok minden tetteitekben Örömtársaim az Életért.

Sokan keresik immár az új utat, de megtalálni kevesen bírják. Múltba szerelmes szívvel indulnak legtöbben az újélet felé s visszasandítva régi otthonukhoz, azt hiszik: a jövőt látják már magok előtt. A szegény megtévedett lelkek.

Új tudásnak gyümölcsterhes kertje felé keltenek ők útra s el is érték azt már közülük jó sokan. De karjuk gyenge s megrázni a fákat nem bírják szegények.

Ám lelkök éhes. Mindenképen eledelre vágnak s kielégítetlen tudásvágyuk kínját elviselni nem bírván — felbőfögik szellemi gyomrukból múlt időknek megemésztett hagyományait s rágás közben képzelik, hogy friss gyümölcsöt esznek.

Íme lélektana a világnézet-kérődzőknek.

Sokat látnak ezek, de látásuk nem élet.

Érzik a világtavaszi jöttét, de bennök nincs tavasz.

Az Ember pedig erős kézzel ráz gyümölcsöt a fáról. Életadó, új világteremtő gyümölcsöt.

Ilyenek legyetek Örömtársaim az Életért.

Óriás hegy az Ismeretlen. Nehéz, szürke kövei közé ékelve hever a tudás nemes érce.

Ezt kutatjuk, ez után ás az emberfaj kultúrája.

Új felfedezések dinamitjával robbantjuk az Ismeretlen óriás hegyét s szellemiségünk fúrójával vájunk aknát a szikla kőgyomrába.

E fúró nélkül pedig semmire se mennénk, mert vége gyémánt, világnézetünk gyémántja s csak ennek ereje bír az Ismeretlen sziklatömbivel.

És megy a munka. Kemény ütemben halad előre.

Hihetetlen hatással bír egy egy világnézet.

Ám kopik a gyémánt, végül elfogy a egyszer csak megakadunk az aknavájásban. S bár pörög a fúró a szikla falán, beljebb haladni most már nem birunk.

Kritikus helyzet. Symboluma elvéhdedett, meddő korzakoknak.

És ekkor jönnek szakértő féltudósok. Megvizsgálják a meggyengült szerszámot s úgy találják: nincsen végén gyémánt. S mert általánosítani szeret a féltudós, kisütik, hogy sohasem is volt gyémánt az öreg fúró vége. Ajkaikon pöffeszkedő gúnynyal nevetik ki a munkásokat s megrugdossák hetyke dölyföséggel az avult nézetek elhasznált szerszámát.

Ezek a szofista bölcsésznihilisták.

Bírálni jól tudnak. Segíteni semmit.

Szántóhoz és nem vetőhöz hasonlatosak. S ha ki is tépik a babonák dudváját, egészséges magot elvetni nem tudnak.

Jönnek hát náloknál okosabb féltudósok. Szemök élesebb, érzésük finomabb s bár a gyémánt hiányzását látják, felismerik mégis a fúró alakjából, hogy kemény gyémánt volt egykoron a vége. Kutatnak, fürkésznek s meghatározva végre az elhasznált gyémántnak alakját, beleesnek az elkopott ékkő imádatába.

Ím ezek a vallásos kérődzők. Erejüket vesztett symbolumok előtt vetik a keresztet s mert nem létező hatalmat imádnak: vesztegel a munka s nincsen haladás.

Csak a régi elkopott gyémántnak alakját ismerék fel a új világnézetet teremt'ni nem tudva, tanaik az élet vérkeringésébe be sohasem jutnak. Fellengző szavaik szépek s felemelők, de életet teremt'ni sehogyan sem bírnak. Meghalt nézeteknek kísérteti csupán, nem életből fakadtak.

Vesztegel hát a munka s nincsen haladás.

Ám ekkor jön az Ember, új gyémántot hozva kezében.

És pörög a fúró. És törik a szikla s új életre pezsdül egy vonagló kultúra.

Íme, ez ma az ember feladata s a gyémánt, melyet hoz:

Ezt foglaljátok hegyfúroszerszámtok végébe Örömtársaim az Életért.

* * *

Állatember csődjéből születik meg az Ember.

Zsákutcába szorult önzésünk addig veri falba a fejét, míg végre eszméletre tér a más utat keres.

Így jutunk fel az Embernek magaslatára s ezért szenvedés gyümölcse megváltó tudatunk.

Szenvedélyek sorvasztó tüzében olvad ki a magasabb öntudatnak érce!

Így keletkezik az Ember.

A keletkezett Embernek feladata pedig: Emberteremtés.

Egyetlen kötelessége ez s eszköze: *a jóindulat, a tisztaság, önzetlen szerelem, teremtő munka s istenittas együttakarás minden vonalon a Teremtőélet: Isten törvényivel.*

Íme, ez önmegváltásunk útja.

Ilyképen szól hozzátok az Ember s szózata harsogjon béretetőtől béretetőig s járja be a völgyek berkeit a játszi szellő szárnyán. Lopjon be reménysugárt a kétségbeesettek lelkének sötét börtönébe s valahol csak sóhajt szenvedő s eltíporva az erény, szállj a meg szent bizalom a megkínzottakat.

Új örömhír rezegjen át a megváltást epedő szíveken: Krisztus megértett szellemének evangéljoma.

A korlátozó törvényekkel dolgozó egyház s az anyagundor elvégzek nevelő szerepök. A gyermekifjúból öntudatos Emberré fejlett vallásosság korába lépünk immár.

A régi világ napja hanyatlóban s dereng az újkor születő hajnala. Egy elhaló s keletkező világnak határa szélén állunk s a világtavas aranyos fényében, feltűnik a komor kereszt megett a krisztusi megváltás jövőjének jelképe.

Bársonyos üdezőld fűszőnyegen virágzó gyümölcsfa — *az örök életfája* — melynek aljában, hulló virágszirommal takart pázsiton, szerelmes Emberpár tartja átölelve egymást, karjukon vonzalmuk gyönyörű gyümölcseivel: — piros pozsgás, egészséges gyermekkel. íme az új symbolum.

Örök remények színes felfutói fonják be a korhadtt keresztet s a kifezsített aszott karjain életörömről dalol az énekes madár.

Új nedvek keringenek a kultúra testében. Beteljesülések boldog korát éljük. Megjött a világtavas s életteremtő, megdicsőült, tiszta szerelemből születik egy új, egy szebb világ: a Krisztus-öntudatnak ezeréves szellembirodalma.

Ezt az örömhírt susogják egymásnak a réti virágok s gyors szárnyain vigye világgá a hírhordó szellő, hogy: *nem bűn a tiszta szerelem, hogy nem gonosz a szellemet szolgáló anyag, hogy csak éretlen jó a rossz s hogy fejlődés az élet legnagyobb törvénye s legszentebb eszköze: a tiszta szerelem.*

Lelketeket járja át az életszeretet érzelemillata s legyetek tiszta szeretők, mert a gyermekeket nemző ölekezés az új igazság legszentebb szertartása: *istentisztelet.*

Ujjongjon lelketek!

A sötétség hatalmát megtörte a felkelő szellemnek öntudatos fénye.

Megértettük a Krisztust.

Az ember megválthatja önmagát.

Ez az örömhír járja be a földkereket. Szárítsa fel a szenvedők arcáról a fájdalom barázdáin alászivárgó könnyeket; öntsön bizalmat a reménykedőkbe s egyesítsen Szent munkában erőseket s gyengéket egyaránt.

Fejlődés: az út. Önmagát megváltó Ember: az igazság.

S cselekedet: az élet.

És az örömhír legyen az elátkozott csillag megváltása.

Így lesz új élet a földön. Istentemploma a lebujszillagból s az állatemberből — Ember.

Boér Jenő.